

การปลูกพืช ใช้น้ำน้อย

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารคำแนะนำที่ 6/2559

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 20,000 เล่ม มิถุนายน พ.ศ. 2559

จัดพิมพ์ : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พิมพ์ที่ : ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คาดการณ์ว่าในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2558 - เมษายน 2559 จะเกิดสภาวะน้ำใช้การที่มีการเก็บกักในเขื่อน และแหล่งน้ำต่าง ๆ มีปริมาณน้อยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูก

ข้าวนาปรัง และเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง เสี่ยงต่อการได้รับความเสียหาย จากการขาดแคลนน้ำ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2558

ได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางการป้องกัน ปัญหาอย่างเร่งด่วนก่อนที่เกษตรกรจะเริ่มปลูกข้าวครั้งที่ 2

(นาปรัง) และให้กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเสริมการปลูกพืช เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร ภายใต้โครงการบูรณาการ

มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2558/59 และดำเนินการจัดทำแผนชุมชนตาม

มาตรการที่ 4 การเสนอโครงการตามความต้องการของ ชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบภัยแล้ง โดยมีศูนย์บริการ

และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน

เพื่อเป็นการเตรียมการขับเคลื่อนการดำเนินงานข้างต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำเอกสารคำแนะนำ

เรื่อง **“การปลูกพืชใช้น้ำน้อย”** เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

และเกษตรกรได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับพืชใช้น้ำน้อย และเป็น ทางเลือกในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ทดแทนการทำนาปรัง เพื่อเกิด

การบริหารจัดการพื้นที่และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

2559

สารบัญ

หน้า

ประเภทพืชผัก..... 1

พริก 2

มะระจีน..... 5

แตงกวา..... 8

ถั่วฝักยาว..... 11

กวางตุ้ง..... 14

คะน้า..... 17

แตงไทย..... 20

พาะเห็ดฟางกองเตี้ย..... 23

มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น..... 26

ประเภทพืชไร่..... 29

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา..... 30

ข้าวโพดหวาน..... 33

ถั่วเขียวผิวมัน..... 36

ถั่วเหลือง..... 39

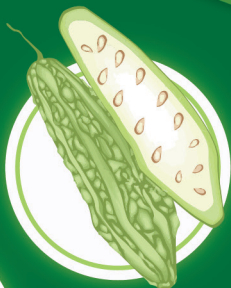

ประเภทไม้ดอก..... 42

ดาวเรืองตัดดอก..... 42

ประเภท พืชผัก

พริก

ปริมาณการใช้น้ำ

700 - 800 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 65 วัน
จนถึงอายุ 180 วัน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การทำพริกแห้งหรือพริกป่น

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
1	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 2,000 กก./ไร่ × ราคาขาย
	• ค่าต้นทุนรู้พริก 3,200 ต้น × 1 บาท	3,200	15 บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ
	• ค่าเตรียมดิน	1,200	30,000 บาท/ไร่
	• ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	5,000	
	• ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	3,000	หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ย
	• ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2,000	จากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคา
	• ค่าพลาสติกคลุมดิน (ถ้ามี)	1,500	อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณ
	รวมต้นทุนการผลิต	15,900	ผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ เนื่องจากในช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม จะเป็นฤดูกาลปลูกพริก มีพริกออกสู่ตลาดมาก ราคาพริกจะผันแปรมาก ตามผลผลิตที่ออกสู่ตลาด
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต
- ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาลปลูก
- ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากพริกเป็นพืชที่มีศัตรูพืชมาก

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมแปลงปลูก

โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 100 เซนติเมตร ขุดดินให้ลึกประมาณ 25 - 30 เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7 - 10 วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา 2,000 - 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา 100 - 200 กิโลกรัมต่อไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ จากนั้น

คลุกเคล้าให้ทั่วและย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง ยกแปลงสูง 30 เซนติเมตร กว้าง 120 เซนติเมตร **คลุมด้วยพลาสติกเงิน-ดำ** เจาะรูพลาสติกตามระยะปลูกที่กำหนด หรือใช้ฟางคลุมเพื่อรักษาความชื้นในดินและป้องกันวัชพืช จากนั้นจึงปลูกพริกได้ (กล้าพริกควรมีอายุประมาณ 30 - 40 วัน ความสูงประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร)

การให้น้ำ

หลังปลูกพริกควรให้น้ำทุกวันจนต้นกล้าพริกตั้งตัวได้ประมาณ 5 - 6 สัปดาห์ หลังจากนั้นจึงค่อยลดประมาณน้ำลง ซึ่งอาจจะรด 1 วัน หยุด 2 วันก็ได้

การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยที่แนะนำคือ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 14-14-21 ในอัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่สองครั้ง ครั้งแรกเป็นปุ๋ยรองพื้น พร้อมกับการพรวนกลบดิน ปริมาณ 50 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่สองหลังปลูก ต้นพริกได้ 30 วัน

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เก็บเกี่ยวผลพริกสดครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 65 - 90 วัน ผลผลิตในระยะแรกจะน้อย แต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และลดลงอีกครั้งเมื่อต้นพริกเริ่มแก่ การเก็บเกี่ยวควรเก็บทุก ๆ 7 วันใช้วิธีเด็ดที่ละผล พริกจะให้ผลผลิตนาน 6 เดือน

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ ตลาด Modern Trade และโรงงานแปรรูป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

มะระจีน

ปริมาณการใช้น้ำ

500 - 600 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูการผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ

45 - 50 วัน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ประเภทพืชผัก

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 2,500 กก./ไร่ x ราคาขาย
• ค่าต้นพันธุ์มะระ	1,600	15 บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ
• ค่าเตรียมดิน	1,200	37,500 บาท/ไร่
• ค่าแรงงานในการห่อผล/เก็บเกี่ยวผลผลิต	3,000	หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ย จากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคา อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณ ผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
• ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	3,000	
• ค่าไม้รวกสำหรับทำค้าง	2,000	
• ค่าเชือกไนลอน	500	
• ค่าตาข่าย	500	
• ค่าถุงหรือวัสดุที่บรรจุผลผลิต	500	
รวมต้นทุนการผลิต	12,300	

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการห่อผล/เก็บเกี่ยวผลผลิต
- ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมแปลงปลูก

โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น 80 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 120 เซนติเมตร ไถดินให้ลึกประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7 - 10 วัน ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาว อัตรา 100 - 200 กิโลกรัมต่อไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ คลุกเคล้าให้ทั่ว แล้วยกแปลงสูงประมาณ 30 เซนติเมตร

การเตรียมกล้า

ใส่ดินผสมในถาดเพาะกล้า (ดินที่ร่อนแล้ว 3 ส่วน ปุ๋ยคอก 1 ส่วน ทรายหรือกลบ 1 ส่วน) รดน้ำและหยอดเมล็ดลงในถาดหลุม หลุมละ 1 เมล็ด

การปลูก

นำกล้ามะระที่มีอายุ 15 - 20 วัน หรือมีใบจริงประมาณ 4 - 5 ใบ ปลูกตามหลุมที่กำหนด กลบดินและรดน้ำ

การทำค้าง สามารถทำได้ 2 แบบ คือ

- แบบปักไม้ค้ำยาว 2 - 2.5 เมตร ทุกหลุมเอนปลายเข้าหากันและมัดไว้ด้วยกัน ใช้ไม้ค้ำหรือเชือกในลอนผูกขวาง ระยะ 40 - 50 เซนติเมตร หรือใช้ตาข่ายพลาสติกตาห่าง ชึงแทน ด้านบนของค้ำใช้ไม้ค้ำพาดขวางมัดกันให้แน่น เพื่อป้องกันการโค่นล้ม

- แบบปักไม้ค้ำผูกเป็นร้านสูงประมาณ 1.5 - 2 เมตร ชึงด้วยตาข่ายพลาสติกตาห่าง ๆ

การให้น้ำ

หลังปลูกมะระจีนควรให้น้ำทุกวัน เช้า - เย็น จนต้นกล้ามีระดับตั้งตัวได้ หลังจากนั้นจึงค่อยลดปริมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด 1 วัน หยุด 2 วันก็ได้

การใส่ปุ๋ย

ควรให้ปุ๋ยหลังจากย้ายปลูกประมาณ 7 - 10 วัน ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อเร่งการเจริญเติบโต หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 ในอัตรา 30 - 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ในช่วงออกดอกถึงติดผล และอาจมีการห่อผลมะระจีน เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช และให้สีของผลมะระที่สวยงาม

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 45 - 50 วัน ทอยเก็บผลผลิตที่ได้ขนาดเหมาะสม ทุกวันหรือวันเว้นวัน สามารถเก็บผลผลิตได้ 17 - 20 ครั้ง อายุการเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้าย 85 - 90 วัน

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาด Modern Trade ได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

แตงกวา

ปริมาณการใช้น้ำ

560 - 640 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 25 - 30 วัน
เก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน 30 วัน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่ มีระยะเวลาการผลิตประมาณ 3 เดือน/รุ่น		ผลผลิตประมาณ 4,000 กก./ไร่/รุ่น ราคาหน้าฟาร์ม กก.ละ 5 บาท ผลตอบแทน 20,000 บาท/รุ่น
• ค่าไถพรวนดิน	400	หมายเหตุ : * ต้นทุนสิ้นเปลือง วัสดุที่ใช้สามารถใช้ได้ถึง 5 ปี ใน 1 ปี สามารถปลูกได้ประมาณ 3 ครั้ง รวมจำนวน 15 ครั้ง ดังนั้น ต้นทุนคงที่เฉลี่ย/รุ่น คือ 1,134 บาท • ในรุ่นถัดไปไม่มีค่าใช้จ่ายต้นทุนคงที่ • ไม่มีค่าแรงงานเนื่องจากใช้แรงงาน ในครัวเรือน
• ค่าเมล็ดพันธุ์แตงกวา จำนวน 1 กระป๋อง (ขนาด 500 กรัม)	680	
• ค่าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 1,000 กก.	3,000	
• ค่าปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 จำนวน 1 กระสอบ	1,100	
• ค่าเช่ายืมทำค้ำ จำนวน 15 มวน	1,350	
• ค่าฮอร์โมนและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	1,500	
• ค่าถุงพลาสติกใส่ผลผลิตแตงกวา	500	
• ค่าเครื่องสูบน้ำ จำนวน 1 เครื่อง	8,000 **	
• ค่าระบบน้ำ (ท่อ พลาสติก)	7,000 **	
• ค่าถังกักน้ำ 1 ถัง	2,000 **	
รวมต้นทุนสิ้นเปลือง		8,530 *
รวมต้นทุนคงที่ ** (จ่ายครั้งแรกเพียงครั้งเดียว)		17,000
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น		25,530

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ควรใช้แรงงานในครัวเรือน
- มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล
- ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย
- ควรปลูกในพื้นที่กลางแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน
- ข้อควรระวังหากอากาศร้อนจัดในช่วงออกดอกอาจพบปัญหาดอกร่วงทำให้ผลผลิตลดลง และถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียส แดงกวาจะมีการชะงักการเจริญเติบโตได้

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

เกษตรกรควรปลูกแดงกวาพันธุ์ผลสั้น อายุการเก็บเกี่ยวสั้น และเป็นพันธุ์สำหรับการบริโภคสดที่ตลาดมีความต้องการสูง มีเมล็ดพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาดหลากหลายพันธุ์

การปลูก

เตรียมแปลงขนาด 1 เมตร ระยะปลูก ระหว่างหลุม 40 - 50 เซนติเมตร ระหว่างแถว 80 - 90 เซนติเมตร จำนวน 2 แถว รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ประมาณปลายช้อนชา คลุกดินให้เข้ากันแล้วหยอดเมล็ดพันธุ์ 2-3 เมล็ดต่อหลุม เมื่อออกถอนแยกให้เหลือต้นที่แข็งแรง 1 - 2 ต้นต่อหลุม

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

การให้น้ำ

ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยดูตามสภาพพื้นดินแต่อย่าให้แฉะจนเกินไป

การใส่ปุ๋ย

เมื่อปลูกได้อายุ 7 - 10 วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1/4 ช้อนชาต่อหลุม แล้วทำค้าง และอายุ 30 วัน หรือเริ่มออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1/2 ช้อนชาต่อหลุม

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

แตงกวา อายุ 25 - 30 วัน จะเริ่มออกดอกและให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง เก็บเกี่ยวผลผลิตได้นาน 30 วัน ผลผลิต 4,000 - 6,000 กิโลกรัมต่อไร่

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- เกษตรกรต้นแบบ นายวินัย น้อยแก้ว บ้านเลขที่ 38/4 หมู่ 4 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 08 7631 9042, 08 9296 3195
- เกษตรกรต้นแบบ นายพิทยา เยาวนิตย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 08 1957 6235

ถั่วฝักยาว

ปริมาณการใช้น้ำ

400 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ

55 - 60 วัน

ประเภทพืชผัก

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 1,500 กก./ไร่ x ราคาขาย
● ค่าเมล็ดพันธุ์	600	10 บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ
● ค่าเตรียมดิน	1,200	15,000 บาท/ไร่
● ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต	2,000	หมายเหตุ : ราคาขายเป็นราคาเฉลี่ย จากหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมี การเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิต ที่ออกสู่ท้องตลาด
● ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	2,000	
● ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	1,500	
● ค่าไม้รอกสำหรับทำค้าง	1,500	
● ค่าเชื้อกลั่น	200	
● ค่าถุงหรือวัสดุที่บรรจุผลผลิต	500	
รวมต้นทุนการผลิต	9,500	

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต เนื่องจากต้องเก็บผลผลิตทุกวัน
- มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี
- ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากถั่วฝักยาวเป็นพืชที่มีศัตรูพืชมาก

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมแปลงปลูก

โดยใช้ระยะห่างระหว่างต้น 40 - 50 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 70 - 100 เซนติเมตร ไถดินให้ลึกประมาณ 20 เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7 - 10 วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วอัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ (หากดินมีสภาพเป็นกรด ควรใส่ปูนขาวอัตรา 100 - 200 กิโลกรัมต่อไร่) และใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ คลุกเคล้าให้ทั่ว

การปลูก

หยอดเมล็ด จำนวน 3 เมล็ดต่อหลุม กลบเมล็ดด้วยแกลบหรือปุ๋ยคอก 2 - 3 กำมือต่อหลุม หลังจากปลูก 7 - 15 วัน ถอนต้นที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง ให้เลือกต้นที่สมบูรณ์ไว้ 2 ต้นต่อหลุม

การทำค้าง เมื่อถั่วฝักยาวมีอายุประมาณ 15 - 20 วันหลังปลูก หรือมีใบจริง 4 - 5 ใบ จะเริ่มทอดยอดหรือเลื้อย การปักไม้ค้ำมีหลายแบบอาจเป็นแบบปักตั้งตรงเดี่ยว ๆ หรือปักแบบกระโจม (4 หลุมต่อกระโจม) หรือปักแบบสามเหลี่ยมหน้าจั่ว แต่วิธีที่นิยมคือใช้ไม้รวกปักกึ่งกลางระหว่างหลุมปลูก และใช้เชือกไนลอนชิงระหว่างไม้แต่ละหลุม เพื่อให้ถั่วฝักยาวพันหรือเลื้อยขึ้นไปตามไม้และเส้นเชือกไนลอน โดยในระยะแรกควรมีการจับยอดถั่วฝักยาวมาพันไม้ค้ำ

การให้น้ำ

หลังการปลูกถั่วฝักยาวควรให้น้ำทุกวัน เช้า - เย็น จนต้นถั่วฝักยาวสามารถตั้งตัวได้ หลังจากนั้นจึงค่อยลดปริมาณการให้น้ำลง ซึ่งอาจจะรด 1 วัน หยุด 2 วันก็ได้

การใส่ปุ๋ย

ควรให้ปุ๋ยหลังจากย้ายปลูกประมาณ 20 วัน ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ ผสมกับปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับช่วงออกดอก และติดผลใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโต หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 ในอัตรา 30 - 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 15 วันต่อครั้ง

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่ออายุประมาณ 55 - 60 วัน หลังจากหยอดเมล็ด โดยเก็บผลผลิตทุกวัน

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

ประเภทพืชผัก

กวางตุ้ง

ปริมาณการใช้น้ำ

300 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ
35 - 45 วัน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
1	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิตกวางตุ้ง 2,500* กก.
	• ค่าเมล็ดพันธุ์	280	x ราคาขาย 10** บาท/กก.
	• ค่าเตรียมดิน	1,200	รวมรายได้ประมาณ 25,000 บาท
	• ค่าปัจจัยการผลิต		หมายเหตุ :
	▲ ค่าปุ๋ยเคมี	1,900	* ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา
	▲ ค่าปุ๋ยคอก	1,000	** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร
	▲ ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1,567	ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลง
	รวมต้นทุนการผลิต	5,947	ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

โดยไถตากดินไว้ประมาณ 7 วัน แล้วไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง เพื่อกำจัดโรคแมลง และวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ที่ย่อยสลายดีแล้ว ใส่ในอัตรา 2 ตันต่อไร่ต่อปี เพื่อเพิ่มอินทรีวัตถุในดิน จากนั้นยกร่องแปลงปลูกกว้างประมาณ 1.5 เมตร เว้นทางเดิน 30 เซนติเมตร ก่อนปลูกควรแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น 50 - 55 องศาเซลเซียส นาน 15-20 นาที

การปลูก

สามารถปลูกได้ 2 แบบ ดังนี้

- **การปลูกแบบหว่านเมล็ด :** เหมาะสำหรับพันธุ์ดอก วิธีนี้นิยมใช้ปลูกในแปลงที่ยกร่อง พื้นที่มีการเตรียมอย่างดี และเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนหว่านควรผสมกับทราย โดยใช้เมล็ดพันธุ์ 1 ส่วน ผสมกับทรายสะอาด 3 ส่วน หว่านให้กระจายทั่วแปลงสม่ำเสมอ แล้วหว่านกลบด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักหนาประมาณ 1/2 - 1 เซนติเมตร หลังจากนั้นคลุมด้วยฟางข้าวบาง ๆ เพื่อช่วยเก็บรักษาความชุ่มชื้นในดิน เสร็จแล้วรดน้ำให้ชุ่ม หลังจากงอกได้ประมาณ 20 วัน ควรทำการถอนและจัดให้มีระยะระหว่างต้น 20-25 เซนติเมตร

- **การปลูกแบบโรยเมล็ดเป็นแถว :** เหมาะสำหรับพันธุ์ใบ การปลูกวิธีนี้ หลังจากเตรียมดินทำร่องปลูกลึกประมาณ 1.5-2.0 เซนติเมตร ให้เป็นแถว โดยให้ระยะระหว่างแถวห่างกัน 20-25 เซนติเมตร นำเมล็ดพันธุ์ผสมกับทรายโรยหรือหยอดเมล็ดเป็นแถวตามร่อง แล้วกลบด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักบาง ๆ คลุมด้วยฟางข้าวบาง ๆ รดน้ำให้ชุ่มด้วยสม่ำเสมอ หลังจากปลูกได้ประมาณ 20 วัน หรือต้นกล้ามีใบ 4-5 ใบ จึงทำการถอนแยกในแถว โดยพยายามจัดระยะระหว่างต้นให้ห่างกันประมาณ 20-25 เซนติเมตร

การให้น้ำ

ผักกวางตุ้งเป็นผักที่ต้องการน้ำมาก และมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเกษตรกรจะต้องให้น้ำอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมอ อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง โดยใช้ระบบพ่นฝอย (Sprinkler) หรือใช้สายยางติดหัวฝักบัว ต้องระวังไม่ให้ผักกวางตุ้งขาดน้ำในระยะเวลาเจริญเติบโต เพราะจะทำให้ชะงักการเจริญเติบโตได้ และควรให้น้ำทันทีหลังการปลูกและใส่ปุ๋ยทุกครั้ง

การใส่ปุ๋ย

ใช้ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) หรือแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นการเร่งการเจริญเติบโตทางใบและก้านใบให้เร็วขึ้น หรือใช้ปุ๋ยสูตร 20-0-0 หรือสูตรใกล้เคียงในอัตรา 30 - 50 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ปุ๋ยทุกครั้งควรมีการรดน้ำทันที

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยวของผักกวางตุ้งค่อนข้างเร็ว ประมาณ 35 - 45 วัน

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

คะน้า

ปริมาณการใช้น้ำ

300 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ

50 - 55 วัน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
1	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิตคะน้า 2,500* กก. x ราคาขาย
	• ค่าเมล็ดพันธุ์	520	10** บาท/กก. รวมรายได้ประมาณ
	• ค่าเตรียมดิน	1,200	25,000 บาท
	• ค่าปัจจัยการผลิต		หมายเหตุ :
	▲ ปุ๋ยเคมี	2,200	* ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา
	▲ ปุ๋ยคอก	500	** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร
	▲ สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1,500	ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลง
	รวมต้นทุนการผลิต	5,920	ตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

โดยขุดดินให้ลึกประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร ตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7 - 10 วัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีประมาณ 1 ตันต่อไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากัน ถ้าดินเป็นกรดควรใส่ปูนขาวเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

การปลูก

วิธีปลูกมี 2 แบบ คือ

● **การหว่านเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่ว ๆ แปลง** : วิธีนี้เหมาะสำหรับแปลงปลูกแบบยกร่องมีคูน้ำล้อมรอบ ซึ่งขนาดของร่องแปลงผักกว้าง 5-6 เมตร หลังเตรียมดินแล้ว พูฟางข้าวลงบนแปลง จากนั้นหว่านเมล็ดแล้วรดน้ำตามให้ชุ่ม วิธีนี้ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1 - 2 กิโลกรัมต่อไร่

● **การโรยเมล็ดแบบเป็นแถว** : เหมาะสำหรับแปลงที่ยกร่องแปลงธรรมดา ขนาดแปลงกว้างประมาณ 1 เมตร ร่องน้ำทางเดิน 0.5 เมตร โดยโรยเมล็ดให้ห่างกันพอสมควร ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 20 เซนติเมตร กลบดินบาง ๆ คลุมด้วยฟางข้าว แล้วรดน้ำให้ชุ่ม ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 800 กรัมต่อไร่ เมื่อผักอายุ 15 - 20 วันให้ทำการถอนแยกครั้งแรก เลือกกล้าที่ไม่สมบูรณ์ออกเหลือระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 10 เซนติเมตร ถอนแยกครั้งที่ 2 เมื่อผักอายุประมาณ 25 วัน ให้เหลือระยะห่างระหว่างต้น 20 เซนติเมตร การถอนแยกแต่ละครั้งสามารถนำต้นค่นำมาตัดรากออกส่งขายเป็นยอดผัก

การให้น้ำ

ให้วันละ 2 เวลาคือ เช้าและเย็น ในช่วงระยะเมล็ดเริ่มงอกห้ามขาดน้ำเด็ดขาด

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ และอาจเร่งการเจริญเติบโตโดยใช้ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านแล้วรดน้ำตาม

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

คะน้าที่ปลูกในประเทศไทยมีอายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 45 - 55 วัน หลังจากปลูกคะน้าอายุ 45 วัน เป็นระยะที่ตลาดมีความต้องการมาก แต่คะน้าที่มีอายุ 50 - 55 วัน เป็นระยะที่เก็บเกี่ยวได้น้ำหนักมากกว่า

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

แตงไทย

ปริมาณการใช้น้ำ

650 - 700 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

ประมาณ 60 วัน

สามารถทยอยเก็บผลผลิตที่ได้อายุ และขนาดได้

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต จำนวน 7,000-8,000 กก./ไร่
• ค่าเมล็ดพันธุ์	500	ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละ 4 บาท
• ค่าเตรียมพื้นที่	800	รวมรายได้ประมาณ
• ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฯลฯ	3,000	28,000-32,000 บาท /ไร่
• ค่าพลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ	6,000	หมายเหตุ :
และอุปกรณ์ต่าง ๆ* (ใช้งานได้ 2 รอบการผลิต)		* พลาสติกคลุมแปลงและท่อน้ำ
รวมต้นทุนการผลิต	10,300	สามารถใช้งานได้มากกว่า 1 รอบการผลิต ขึ้นอยู่กับคุณภาพ

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ควรใช้แรงงานในครัวเรือน
- มีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล
- ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีน้ำขังและชื้นแฉะ และไม่ควรให้น้ำช่วงเย็นจะทำให้เกิดโรคทางใบได้ง่าย
- ควรปลูกในพื้นที่โล่งแจ้งได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน
- ควรดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากแต่งไทยอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืชโดยเฉพาะในฤดูหนาว

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

ประเภทพืชผัก

เกษตรกรควรเลือกพันธุ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด อาจเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ทนต่อสภาพแวดล้อม หรือพันธุ์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง มีเมล็ดพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาด

การเตรียมดิน

ไถพรวนแล้วตากดินไว้ประมาณ 2 สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 1 ตันต่อไร่ ก่อนทำการไถพรวนอีก 2 - 3 ครั้งให้ดินร่วนซุย ยกร่องกว้าง 80 - 100 เซนติเมตร ระยะห่างแปลงประมาณ 4 เมตร หว่านปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15

วางระบบน้ำ

เช่น ระบบน้ำหยด คลุมด้วยพลาสติกเทา-ดำ เพื่อลดการใช้น้ำและการกำจัดวัชพืช รวมทั้งเก็บรักษาความชื้นภายในดิน เจาะรูโดยใช้ระยะปลูก 50 เซนติเมตร เปิดระบบน้ำ

การปลูก

หยอดเมล็ดแตงหลุมละ 3 - 4 เมล็ดต่อหลุม กลบดินรดน้ำ ประมาณ 2 - 3 วัน เมล็ดจะทยอยงอก เลือกต้นที่แข็งแรงไว้ ช่วงแตงไทยออกดอกควรเว้นการใช้สารเคมีฆ่าแมลง เนื่องจากจำเป็นต้องให้แมลง เช่น ผึ้ง มด ชันโรง เป็นต้น ในการช่วยผสมเกสร

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ผ่านระบบน้ำหยด เมื่อแตงไทยอายุ 20, 30 และ 45 วัน และให้อีกครั้งเมื่อผลแตงไทยที่ออกมามีขนาดประมาณ 1 - 2 กิโลกรัมขึ้นไป เพื่อขยายขนาดผล โดยใช้อัตราส่วนปุ๋ย 200 กรัมต่อน้ำ 100 ลิตร

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ก่อนเก็บเกี่ยวควรรดน้ำ 2 - 3 วัน อายุการเก็บเกี่ยว ประมาณ 60 วัน เก็บได้หลายครั้งโดยทยอยตัดผลที่ได้อายุและขนาดก่อน

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

เพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

ปริมาณการใช้น้ำ

300 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

ประมาณ 7 - 9 วัน เก็บต่อเนื่องได้ 5 วัน
แล้วพักเส้นใย 2 - 3 วัน จากนั้นเริ่มเก็บ
ผลผลิตรุ่นที่ 2

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การทำเห็ดฟางอัดกระป๋อง

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ประเภทเชิงลึก

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนต่อตารางเมตร		ผลผลิตประมาณ 1 กก./ตารางเมตร
• ค่าวัสดุเพาะ (หัวเชื้อเห็ดฟาง, ไล่นุ่น, อาหารเสริม ฯลฯ)	30	ราคา กก.ละ 50 บาท
• ค่าพลาสติกใสหรือทึบ*	25	ผลตอบแทน 100 บาท/ตารางเมตร/รุ่น
รวมต้นทุนผันแปร	30	หมายเหตุ : *,** ค่าพลาสติกใสหรือทึบสามารถใช้ได้หลายครั้ง ดังนั้น การเพาะเห็ดฟางในรุ่นที่ 2 จึงไม่มีค่าพลาสติก
รวมต้นทุนคงที่ ** (จ่ายครั้งแรกเพียงครั้งเดียว)	25	
รวมต้นทุนที่ต้องลงทุนครั้งแรกรวมทั้งสิ้น	55	

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ควรใช้แรงงานในครัวเรือน
- มีแหล่งน้ำสะอาดที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล
- มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่น เช่น ฟางข้าว ผักตบชวา และโครงไม้ไผ่
- พื้นที่สำหรับเพาะจะต้องเป็นที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง และต้องไม่เคยเป็นที่เพาะเห็ดฟางมาก่อน 1 - 2 เดือน ไม่มีมด ปลวก ไม่ควรเพาะในสถานที่ที่เป็นดินเค็ม และสถานที่เพาะต้องปลอดจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้าง

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

1. นำวัสดุเพาะรวมทั้งอาหารเสริมทุกชนิดไปแช่ให้โชกเสียก่อน

- โดยฟาง ตอซัง หรือฟางข้าวขนาดควรแช่น้ำ 1 คืน

- สำหรับนุ่น ใส่ฟ้าย ผักตบชวา ควรแช่น้ำ 1 - 2 ชั่วโมง ยกเว้นอาหารเสริมที่ได้จากมูลสัตว์ผสมดิน ไม่ต้องแช่น้ำ

2. ปรับดินให้เรียบ รดน้ำให้ชุ่ม วางแบบพิมพ์ลงบนดิน ใส่ฟางลงให้หนา 8 - 12 เซนติเมตร ใช้มือกดให้แน่น หรืออาจเหยียบ 1 - 2 ครั้ง ใส่อาหารเสริมบริเวณขอบโดยรอบกว้าง 5 - 7 เซนติเมตร วางแบบพิมพ์ลงบนดิน แบบพิมพ์ทำจากไม้มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมคางหมู ด้านบนกว้าง 30 เซนติเมตร ด้านล่างกว้าง 35 เซนติเมตร ยาว 80 - 120 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร

3. โรยเชื้อเห็ดโดยรอบบนอาหารเสริม

เชื้อเห็ดที่ใช้ควรขยี้ให้แตกออกจากกันเสียก่อนเป็นอันเสร็จขั้นที่ 1 เมื่อเสร็จแล้วทำขั้นตอนต่อไปโดยทำเช่นเดียวกับการทำขั้นแรก คือใส่ฟางลงในแบบไม้อัดหนา 8-12 เซนติเมตร กดให้แน่น ใส่อาหารเสริม โรยเชื้อ เนื่องจากอากาศร้อน ควรทำ 3 ชั้น

หรือสูง 28 - 30 เซนติเมตร เมื่อทำกองเสร็จแล้วรดน้ำบนกองให้โชกอีกครั้ง ถอดแบบพิมพ์เพื่อนำไปใช้เพาะกองอื่นต่อไป

4. การโรยเชื้อชั้นสุดท้าย ใช้เชื้อเห็ดฟางผสมกับอาหารเสริมโรยรอบกอง ทั้งนี้จะทำให้ได้ดอกเห็ดเกิดระหว่างกอง เป็นการเพิ่มปริมาณดอกเห็ดนอกเหนือจากที่ได้จากกองเห็ดอีกด้วย

5. การเพาะเห็ดกองเตี้ยมักจะทำกองใกล้เคียง ๆ กัน ห่างกันประมาณ 15 - 20 เซนติเมตร โดยกองขนานกันไป 10 - 20 กอง

6. คลุมด้วยพลาสติก การคลุมกองให้คลุมทั้งหมดด้วยพลาสติก 2 ผืน โดยให้ขอบข้างหนึ่งทับกันบริเวณหลังกอง จากนั้นใช้ฟางแห้งคลุมทับพลาสติกอีกที หรืออาจทำแผงฉากปิดไม่ให้แสงส่องถึง ก่อนคลุมผ้าพลาสติกอาจทำโครงไม้เหนือกอง เพื่อไม่ให้พลาสติกติดหลังกองแล้วปิดด้วยฟางหลวม ๆ ก่อน ในฤดูแดดจัดระยะ 3 วันแรก ควรเปิดผ้าพลาสติกหลังกองออกกว้างประมาณ 15-20 เซนติเมตร เวลากลางวันจนถึงดวงอาทิตย์ตก ส่วนกลางคืนปิดไว้อย่างเดิม ในวันที่ 4-5 ให้ตรวจสอบความชื้น ถ้าเห็นว่าด้านข้างและหลังกองแห้งให้ใช้บัวรดน้ำ โรยน้ำเบา ๆ ให้ชื้นแล้วปิดไว้อย่างเดิม

7. ระยะเวลา ประมาณ 7 - 9 วัน เก็บผลผลิตได้

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด
สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น

ปริมาณการใช้น้ำ

750 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูการผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ

90 - 150 วันหลังปลูก

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
1	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิตมันเทศ 1,500-3,500** กก.
	● ค่าท่อนพันธุ์มันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น	880/10,000*	x ราคาขาย 11*** บาท/กก.
	● ค่าเตรียมดิน	1,800	รวมรายได้ประมาณ 27,500บาท
	● ค่าปัจจัยการผลิต		ผลผลิตมันเทศญี่ปุ่น 1,500-3,500** กก.
	▲ ค่าปุ๋ยเคมี	900	x ราคาขาย 100-120**** บาท/กก.
	▲ ค่าปุ๋ยคอก	500	รวมรายได้ประมาณ 275,000 บาท
	▲ ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1,200	หมายเหตุ :
	รวมต้นทุนการผลิตมันเทศ/มันเทศญี่ปุ่น	5,280/14,400	
			* ราคาท่อนพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นฤดูแรก สามารถเก็บท่อนพันธุ์ใช้ในฤดูถัดไปได้
			** ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับการดูแลรักษา
			*** ราคาโดยเฉลี่ยหน้าแปลงเกษตรกร ทั้งนี้ราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตาม ปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด
			**** ราคาเกษตรกรจำหน่ายเอง (ตลาดท้องถิ่น) ทั้งนี้ราคาอาจมี การเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิต ที่ออกสู่ตลาด

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องใช้แรงงานในครัวเรือน
- ต้องมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

โดยไถตะบาคดินไว้ 10 - 20 วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรค แมลงและวัชพืชต่าง ๆ แล้วจึงไถพรวน 1 - 2 ครั้ง ให้ดินร่วนซุย ยกร่องปลูกมันเทศเป็นรูปสามเหลี่ยม โดยสันร่องสูงประมาณ 50 เซนติเมตร ระยะห่างร่องประมาณ 80-100 เซนติเมตร

การปลูก

มันเทศใช้ระยะปลูก 30 x 100 เซนติเมตร สามารถปลูกได้หลายวิธี คือ

- **การเพาะเมล็ด :** โดยนำเมล็ดมาเพาะเป็นต้นกล้าแล้วจึงย้ายปลูกลงแปลง วิธีนี้เหมาะสำหรับนักปรับปรุงพันธุ์ เนื่องจากมักกลายพันธุ์
- **ใช้ลำต้นหรือเถา :** ตัดเป็นท่อน ๆ แล้วนำไปปลูกบนแปลง วิธีนี้เกษตรกรนิยมมากที่สุด
- **การเพาะชำหัว :** คัดเลือกหัวมันเทศที่สมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลง เพาะในกระบะทรายรดน้ำให้ชุ่มทุกวัน ประมาณ 15 วัน มันเทศจะแตกหน่อ ยาวประมาณ 25 - 30 เซนติเมตร หัวละ 1 ยอด ใช้มีดตัดแยกไปปลูกบนแปลงต่อไป
- **การปักชำ :** คัดเลือกเถาที่อวบสมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลง ตัดเป็นท่อน ๆ ละ 1 ช้อนนำไปปักชำในกระบะทราย ประมาณ 7-10 วัน มันเทศจะแตกยอดและรากใหม่ นำไปปลูกบนแปลงเป็นวิธีขยายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีพันธุ์จำกัด

วิธีที่เกษตรกรนิยมมากที่สุดสำหรับมันเทศ ได้แก่ การใช้ลำต้นหรือเถา โดยนำเถามันเทศอายุประมาณ 2 เดือนที่เลื่อยไปตามดินมาตัดเป็นท่อน ๆ ยาวท่อนละ 25 - 40 เซนติเมตร แล้วนำไปปลูกบนแปลงที่เตรียมไว้ การปลูกซ่อมหลังปลูกมันเทศ 15 วันแล้วหลุมโดยยังไม่แตกยอดควรทำการปลูกซ่อมให้เต็ม

ในกรณีมันเทศญี่ปุ่น เนื่องจากท่อนพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นมีราคาสูง จึงควรใช้วิธีขยายพันธุ์โดยการปักชำก่อน โดยการคัดเลือกเถาที่อวบสมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลง ตัดเป็นท่อน ๆ ละ 1 ช้อน นำไปปักชำในกระบะทราย ประมาณ 7-10 วัน มันเทศจะแตกยอดและรากใหม่ นำไปปลูกบนแปลง

การให้น้ำ

มันเทศมีความต้องการน้ำช่วง 30 วันแรกจากเริ่มปลูก จากนั้นพืชตั้งตัวได้ จะทนต่อการขาดน้ำได้ดี หลัง 30 วันแรกจะให้น้ำต่ออีกเดือนละ 2 - 3 ครั้งตามสภาพอากาศ และลดปริมาณการให้น้ำลงก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 2-3 สัปดาห์

การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นตอนเตรียมดินก่อนปลูก และปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 80 - 100 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 ใส่หลังปลูกแล้ว 45 วัน สำหรับการปลูกมันเทศในช่วงฤดูแล้ง ควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 60 กิโลกรัมต่อไร่

การพูนโคน

เมื่อมันเทศมีอายุ 45 วันควรพูนโคนพร้อมกำจัดวัชพืช เพื่อให้หัวเจริญ ขยายตัวใหญ่ขึ้น และลดการเข้าทำลายของด้วงงวงมันเทศด้วย

เมื่อปลูกมันเทศไปแล้ว 1 - 2 เดือน ควรตลบเถา มันเทศขึ้นหลังแปลงปลูก เพื่อป้องกันการงอกของรากใหม่ตามข้อของลำต้น ส่วนในฤดูหนาวหรือฤดูร้อนที่มีความชื้นน้อยไม่ควรตลบเถา มันเทศขึ้นหลังแปลงเพราะจะทำให้มันเทศชะงักการเจริญเติบโต แปลงปลูกจะแห้งสูญเสียความชื้นเร็ว

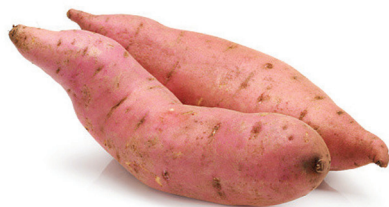
การเก็บเกี่ยวผลผลิต

มันเทศจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 90 - 150 วัน หลังจากปลูก ขึ้นกับพันธุ์และสภาพแวดล้อม

การตลาด

- รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย
- สามารถจำหน่ายในพื้นที่ และตลาดค้าส่ง
- มันเทศญี่ปุ่นสามารถจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว และตลาด Modern trade

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 6106
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

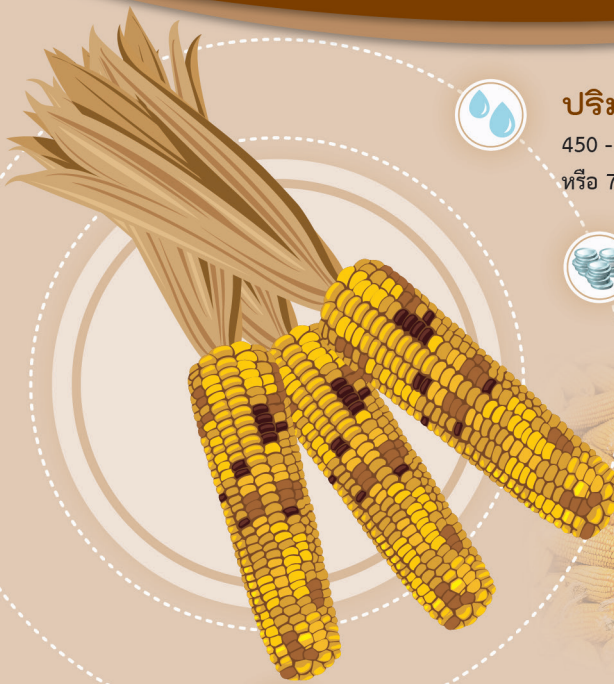

ประเภท พืชไร่

ประเภทพืชไร่

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

ปริมาณการใช้น้ำ

450 - 500 มิลลิเมตร

หรือ 720 - 800 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ร้อยละ 90 ใช้ข้าวโพดเป็นส่วนผสม
ของอาหารสัตว์

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิตต่อไร่ (กก.) 735 กก./ไร่
• ต้นทุนรวมต่อไร่	4,511.21	ราคาขาย (บาท/กก.) 8.93 บาท
▲ ต้นทุนผันแปร 3,431.69 บาท		รายได้ (บาท/ไร่) 6,563.55 บาท
▲ ต้นทุนคงที่ 825.78 บาท		ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 2,052.34 บาท
• ต้นทุนรวมต่อตัน	6,138	
• ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	6.14	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรับรอง
- มีแหล่งรับซื้อที่เป็นสหกรณ์และภาคเอกชน
- ควรปลูกให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม เพื่อไม่ให้กระทบแล้งในช่วงออกดอก ผลสมเกษตร

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม

เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

การเลือกพื้นที่

เป็นพื้นที่เขตชลประทาน หรือพื้นที่สามารถให้น้ำได้ตลอดระยะเวลาปลูก

ดินที่เหมาะสม

ควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนทราย ควรหลีกเลี่ยงดินเหนียวจัด และควรให้สำนักงานเกษตรอำเภอตรวจสอบชุดดิน/แผนที่ดินว่ามีความเหมาะสมกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือไม่ และดินควรมีค่าความเป็นกรดด่าง (pH) มากกว่า 5.5

การเตรียมดิน

ไถด้วยพลา 3 หลังเก็บเกี่ยวข้าว ตากดินไว้ ประมาณ 5 - 7 วัน จึงไถแปรพร้อมคราด 2 - 3 ครั้ง เพื่อย่อยดินและให้ดินเก็บความชื้น ไม่ควรเผาหญ้าหรือฟางข้าวในแปลงนาก่อนปลูก เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ถ้าแปลงนามีขนาดใหญ่และมีดินเป็นดินเหนียว ควรทำร่องน้ำระหว่างแปลงเพื่อสะดวกต่อการส่งน้ำเข้าและระบายน้ำออกจากแปลง ความกว้างของร่องน้ำประมาณ 0.75 - 1 เมตร

การเตรียมพันธุ์

ควรใช้พันธุ์ลูกผสมเดี่ยว เนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี และให้ผลผลิตสูง พันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ 3 ของกรมวิชาการเกษตร พันธุ์สุวรรณ 4452 ของศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

การปลูก

ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้น ไม่แฉะเกินไป ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ระยะระหว่างแถว 70 - 75 เซนติเมตร ระหว่างหลุม 20 เซนติเมตร จำนวน 1 เมล็ดต่อหลุม อัตราเมล็ดพันธุ์ 2.5 - 3 กิโลกรัมต่อไร่ จะได้จำนวน 10,666 - 11,428 ต้นต่อไร่ และควรปลูกซ่อมให้แล้วเสร็จภายใน 7 - 10 วัน

การให้น้ำ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้องการน้ำตลอดฤดูปลูกประมาณ 450 - 500 มิลลิเมตร หรือ 720 - 800 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ การให้น้ำครั้งแรกควรให้เมื่อข้าวโพดอายุ 3 สัปดาห์ หลังจากใส่ปุ๋ย

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

แต่งหน้าครั้งที่ 1 การให้น้ำครั้งต่อไปให้สังเกตจากความชื้นของผิวดิน หรืออาการเหี่ยวชั่วคราวของใบข้าวโพดในช่วงเวลาบ่าย วิธีการให้น้ำโดยปล่อยไปตามร่อง หากเป็นสภาพดินเหนียวไม่ควรให้น้ำแบบปล่อยท่วมแปลง เพราะจะทำให้ดินอัดตัวกันแน่นยิ่งขึ้น

การใส่ปุ๋ย

- ปุ๋ยรองพื้นใส่พร้อมปลูก สูตร 15-15-15, 16-16-8, 16-8-8, 20-10-5 อัตราตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ 1 ใส่เมื่อข้าวโพดอายุ 3 สัปดาห์หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 (ยูเรีย) อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมกับดายหญ้าพูนโคนและให้น้ำไปตามร่อง
- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ 2 ใส่เมื่อข้าวโพดอายุ 7-8 สัปดาห์หลังปลูก เป็นระยะเริ่มออกไหมและช่อดอกตัวผู้ ซึ่งต้องการความชื้นและธาตุอาหารอย่างเพียงพอ ให้ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 (ยูเรีย) อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างร่องหลังจากให้น้ำแล้ว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ควรเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและแห้งสนิท อายุ 110-120 วันขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ หรือสังเกตจากใบและลำต้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนหรือสีฟางข้าวทั้งแปลง และควรราก 1-2 แตกก่อนกะเทาะเมล็ดจำหน่าย

วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้แรงงานคน หรือใช้เครื่องจักร

ข้อจำกัดของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

- หลีกเลี่ยงดินเหนียวจัด
- หลีกเลี่ยงดินกรดถึงกรดจัด (pH ต่ำกว่า 5.0)
- หลีกเลี่ยงพื้นที่ต่ำและที่น้ำท่วมขัง
- หลีกเลี่ยงการปลูกล่าช้ากว่าเดือนธันวาคม

ข้อควรระวังการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

หุ : จะระบารดรุนแรงในช่วงฤดูแล้งมักเข้ากัดกินทำลายลำต้นและฝักข้าวโพด เนื่องจากไม่มีพืชอาหารชนิดอื่น ดังนั้นเกษตรกรควรร่วมกันกำจัดหุในพื้นที่พร้อม ๆ กันเป็นบริเวณกว้างก่อนการปลูกข้าวโพด วิธีการป้องกันกำจัดโดยกำจัดวัชพืชบนคันนา หรือใช้วิธีกล่วมกับการใช้สารพิษ จึงค้ฟอสไฟด์ ซึ่งออกฤทธิ์เร็ว สล่กับ โฟลคูมาเฟน เหยื่อพิษสำเร้จรูประเภทยอกฤทธิ์ช้า

การตลาด

เกษตรกรที่ผลิตส่งโรงงานผลิตอาหารสัตว์

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2940 6124 โทรสาร 0 2940 6100
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

ข้าวโพดหวาน

ปริมาณการใช้น้ำ

450 - 500 มิลลิเมตร หรือ

720 - 800 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 75 วัน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ผักที่ไม่สมบูรณ์ และไม่ได้ขนาด

สามารถแปรรูปเป็นน้ำนมข้าวโพด

แปรรูป

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 2,200 กก./ไร่ x ราคาขาย
• ค่าเตรียมดิน	900	4.5 บาท/กก.
▲ (ไถ 500 ซักร่อง 400)		ราคาต้นข้าวโพดที่ขายได้ 300 บาท/ไร่
• ค่าเมล็ดพันธุ์ 1 กก./ไร่	750	รวมรายได้ประมาณ 10,420 บาท/ไร่
• ค่าปลูก	250	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 5,200 บาท
• ค่าปุ๋ยเคมี	1,720	หมายเหตุ : • เป็นราคาที่เกษตรกรขายส่งโรงงาน • หากขายตลาดบริโภคผลสุก ราคาขายจะสูงกว่านั้นและราคาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ท้องตลาด
▲ ครั้งที่ 1 (860 บาท)		
▲ ครั้งที่ 2 (860 บาท)		
• ค่าสูบน้ำ	200	
• ค่าสารเคมี	300	
▲ (คุมวัชพืช 150 บาท, กำจัดวัชพืช 150 บาท)		
• ค่าพันธุ์สารเคมี	100	
• ค่าเก็บเกี่ยว (400 บาท/ตัน)	1,000	
รวมต้นทุนการผลิต	5,220	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ต้องมีตลาดรองรับ
- ต้องมีแหล่งน้ำไว้ใช้เพาะปลูกทั้งปี
- ต้องปลูกอย่างน้อย 5 ไร่ขึ้นไป
- ต้องมีแรงงานในครัวเรือน

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม

ปลูกได้ตลอดปี ช่วงปลูกที่ให้ผลผลิตสูง

- **ฤดูหนาว** ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - มกราคม
- **ต้นฤดูฝน** ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

การเลือกพื้นที่

เป็นพื้นที่เขตชลประทาน หรือพื้นที่สามารถให้น้ำได้ตลอดระยะเวลาปลูก

ดินที่เหมาะสม

ควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินควมร่วน
ค่าความเป็นกรดด่าง (pH) ระหว่าง 5.5-6.8

การเตรียมดิน

ไถด้วยพาล 3 ตากดินไว้ประมาณ 5 - 7 วัน จึงไถแปรด้วยพาล 7 แล้วยกร่องปลูกสูง
25 - 30 เซนติเมตร

การเตรียมพันธุ์

ควรใช้พันธุ์ลูกผสมเนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก
ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี
และให้ผลผลิตสูง พันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์อินทรี 2 ของศูนย์วิจัยข้าวโพดและ
ข้าวฟ่างแห่งชาติ รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

การปลูก

ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้น ไม่แฉะเกินไป จำนวนต้นที่เหมาะสมสำหรับบริเวณฝักสด
ประมาณ 8,500 ต้นต่อไร่ หากปลูกเพื่ออุตสาหกรรมแปรรูปประมาณ 8,500 - 11,000 ต้นต่อไร่ ขึ้นอยู่กับ
ลักษณะประจำพันธุ์และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- ปลูกแถวเดียวให้มีระยะระหว่างร่อง 75 เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม 25 เซนติเมตร
- ปลูกแถวคู่ให้มีระยะระหว่างร่อง 120 เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม 25 - 30 เซนติเมตร

โดยปลูกแบบสลับฟันปลา อัตราเมล็ดพันธุ์ 1 - 1.5 กิโลกรัมต่อไร่

- ให้น้ำทันทีหลังปลูก

กรมส่งเสริมการเกษตร

การให้น้ำ

ควรให้พื้นที่หลังปลูก การให้น้ำสามารถให้ได้ทั้งแบบตามร่อง หรือแบบพ่นฝอย

- การให้น้ำแบบฝอย ควรให้ทุก 7-10 วัน ตลอดฤดูปลูก
- การให้น้ำตามร่องครั้งแรกเมื่อข้าวโพดอายุ 3 สัปดาห์ หลังจากใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 และพรวนดินพูนโคน การให้น้ำครั้งต่อไปให้สังเกตจากความชื้นของผิวดิน หรืออาการเหี่ยวชั่วคราวของใบข้าวโพดในช่วงเวลาบ่าย วิธีการให้น้ำโดยปล่อยไปตามร่อง หากเป็นสภาพดินเหนียวไม่ควรให้น้ำแบบปล่อยท่วมแปลง เพราะจะทำให้ดินอัดตัวกันแน่นยิ่งขึ้น

● หากขาดน้ำในช่วงออกดอกหรือผสมเกสรจะทำให้ผลผลิตลดลง ขาดคุณภาพ และควรหยุดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว 2-3 วัน

การใส่ปุ๋ย

● ปุ๋ยรองพื้น ในดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย การใส่พร้อมปลูกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 หากเป็นดินร่วนปนทราย ให้ใส่สูตร 16-20-0 อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อไร่

● ครั้งที่ 1 เมื่ออายุ 20 วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถว แล้วพรวนดินกลับ

● ครั้งที่ 2 เมื่ออายุ 45 วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างร่อง หลังจากให้น้ำแล้ว

การเก็บเกี่ยว

ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม

- 18-20 วันหลังข้าวโพดออกไหม 50 เปอร์เซ็นต์
- สีของไหมเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม
- เมื่อใช้มือบีบที่ปลายฝักจะยุบตัวง่าย
- เมื่อฉีกเปลือกข้าวโพดออก เมล็ดจะมีสีเหลืองอ่อน หากใช้เล็บกดที่เมล็ดปลายฝักจะมีน้ำมันไหลออกมา แสดงว่าอีกสองวันสามารถเก็บเกี่ยวได้

วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้แรงงานคน

การตลาด

เกษตรกรที่ผลิตส่งโรงงาน
จะดำเนินการในรูปเกษตรกรพันธสัญญา

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 6124 โทรสาร 0 2940 6100
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

ถั่วเขียวผิวนมัน

ปริมาณการใช้น้ำ

350 - 400 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูการผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 60 - 85 วัน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

เพาะถั่วงอก ทำขนม

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 200 กิโลกรัมต่อไร่
• ค่าไถ 2 ครั้ง x 250 บาท	500	ราคาถั่วเขียวคละ จำหน่าย 35 บาท
• ค่าเมล็ดพันธุ์ 5 กิโลกรัม x 40 บาท	200	ต่อกิโลกรัม เป็นเงิน 7,000 บาทต่อไร่
• ค่าโรยเบียม 200 กรัม	20	หักค่าต้นทุนการผลิต 3,620 บาทต่อไร่
• ค่าปุ๋ยเคมี 25 กิโลกรัม x 20 บาท	500	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,380 บาท
• ค่าสารเคมี	400	
• ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	2,000	
รวมต้นทุนการผลิต	3,620	

เงื่อนไขการดำเนินการ

- สามารถปลูกได้ตลอดปี
- ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง
- ต้องมีตลาดรองรับ

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

ไถพรวน 3 - 1 ครั้ง ตากดิน 7 - 10 วัน แล้ว
พรวนด้วยพรวน 7 - 1 ครั้ง

การปลูก

มี 2 แบบ

● **ปลูกแบบหว่าน :** ในกรณีที่ดินมีความชื้น หว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว อัตรา 5 - 7 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากเตรียมดิน จากนั้นพรวนดินกลบทันที เพื่อปิดหน้าดินกัน การระเหยของน้ำได้ดิน และในกรณีดินไม่มีความชื้น ควรให้น้ำก่อนแล้วจึงไถจนดินหมาด แล้วจึงไถพรวน และหว่านเมล็ด แล้วพรวนดินกลบ

● **ปลูกเป็นแถว :** ใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว อัตรา 5 - 7 กิโลกรัมต่อไร่ หลังเตรียมดิน ใช้เครื่องปลูก ระยะระหว่างแถว 50 เซนติเมตร จำนวน 20 - 25 ต้นต่อแถวยาว 1 เมตร ได้จำนวนต้น 64,000 - 80,000 ต้นต่อไร่

การให้น้ำ

ให้น้ำทุก 10 - 14 วัน ห้ามขาดน้ำช่วงปลายระยะออกดอกจนถึงติดฝัก

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20 - 30 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกแบบเป็นแถวใส่ปุ๋ยเคมี ร่องพื้นพร้อมปลูก ปลูกแบบหว่านใส่ปุ๋ยเคมีก่อนออกดอก หรือไม่ควรเกิน 10 - 14 วัน หลังปลูก (กำจัดวัชพืชก่อนหว่านปุ๋ย)

การกำจัดศัตรูพืช

กำจัดวัชพืชรูปลูกทันที ครั้งที่ต่อไป เมื่อถั่วเขียวอายุ 14 และ 28 วัน สำรวจโรค และแมลงในแปลง เมื่อมีการทำลายของโรค และแมลงให้ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่น สารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ปลูก โดยทั่วไปจะเก็บเกี่ยว 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อถั่วเขียวมีฝักสุกแก่ 80 เปอร์เซ็นต์ และครั้งที่ 2 หลังเก็บเกี่ยวครั้งแรก ประมาณ 14 วัน

วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้มือปลิดฝักแก่ที่เปลี่ยนเป็นสีดำ หรือใช้เครื่องเกี่ยวหวด ที่ปรับใช้สำหรับเก็บเกี่ยวถั่วเขียวทั้งต้น

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ หรือสามารถติดต่อ ขายเป็นโรงงานแปรรูป ซึ่งจะต้องมีปริมาณผลผลิตไม่น้อยกว่า 16 ตัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2561 0453
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

ถั่วเหลือง

ปริมาณการใช้น้ำ

350 - 400 ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ 75 - 120 วัน
ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

น้ำมันถั่วเหลือง เต้าเจี้ยว

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ประเภทพืชไร่

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
ประมาณการคำนวณในพื้นที่ 1 ไร่		ผลผลิต 270 กิโลกรัมต่อไร่
• ค่าไถ 2 ครั้ง x 250 บาท	500	ราคาถั่วเหลืองคละ จำหน่าย 20 บาท ต่อกิโลกรัม เป็นเงิน 5,400 บาทต่อไร่ หักค่าต้นทุนการผลิต 3,695 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,705 บาท
• ค่าเมล็ดพันธุ์ 15 กิโลกรัม x 25 บาท	375	
• ค่าไรโซเบียม 200 กรัม	20	
• ค่าปุ๋ยเคมี 20 กิโลกรัม x 20 บาท	400	
• ค่าสารเคมี	400	
• ค่าแรงงานปลูก/ดูแล/เก็บเกี่ยว	2,000	
รวมต้นทุนการผลิต	3,695	

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

เงื่อนไขการดำเนินการ

- ฤดูกาลปลูก ในฤดูแล้งปลูกช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมกราคม ช่วงปลูก หากกระทบอากาศเย็น จะทำให้ต้นพืชชะงักการเจริญเติบโต
- ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง
- ดินเหนียวไม่เหมาะสมกับการปลูกถั่วเหลือง
- ดินมีการระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศดี สามารถอุ้มน้ำได้
- ต้องมีตลาดรองรับ

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

ในสภาพนาปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าว มีการเตรียมดิน 2 แบบ ดังนี้

● **แบบไม่ไถพรวน** : โดยตัดตอซังทิ้งเศษฟางไว้ในแปลงนา แล้วขุดร่องน้ำแบบขิดคั่นนาทุกด้าน และผ่านแปลงนา ร่องกว้าง 30 เซนติเมตร ระยะระหว่างร่องน้ำประมาณ 3 - 5 เมตร เพื่อสะดวกต่อการให้น้ำและระบายออก หลังจากนั้นปล่อยน้ำให้ท่วมแปลง ครึ่งวันแล้วระบายออก ตากดิน 1-2 วัน ให้ดินหมาดแล้วจึงปลูก

● **แบบไถพรวน** : หลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้วไถดินให้ลึกประมาณ 15 - 20 เซนติเมตร พร้อมขุดร่องน้ำแบบขิดคั่นนาทุกด้าน และผ่านแปลงนา ร่องกว้าง 30 เซนติเมตร ระยะระหว่างร่องน้ำประมาณ 3 - 5 เมตร ตากดินทิ้งไว้ 1 - 2 สัปดาห์ ปล่อยน้ำให้ท่วมแปลง ครึ่งวันแล้วระบายออก ตากดิน 1 - 2 วัน ให้ดินหมาด แล้วจึงไถพรวนก่อนปลูก

การปลูกถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 ต้องระวังในเรื่องการเตรียมดินและการให้น้ำเป็นพิเศษ ไม่ควรมีน้ำขังและไม่ควรปลูกลึกกว่าปกติ

การปลูก

ใช้เมล็ดพันธุ์ 15 กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนปลูกคลุกด้วยไรโซเบียม อัตรา 200 กรัม ต่อเมล็ดพันธุ์ 15 กิโลกรัม การปลูกมี 2 ลักษณะ ดังนี้

● **การเตรียมดินแบบไม่ไถพรวน** : ปลูกโดยใช้ไม้แหลมหรือเครื่องปลูกทำหลุมกว้าง 2 - 3 เซนติเมตร ลึก 3 - 4 เซนติเมตร หยอดเมล็ดพันธุ์ 4-5 เมล็ดต่อหลุม

● **การเตรียมดินแบบไถพรวน** : มีวิธีการปลูก 2 แบบ คือ แบบหว่าน หรือแบบโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว 50 เซนติเมตร จำนวน 20-25 ต้นต่อแถวยาว 1 เมตร (64,000 - 80,000 ต้นต่อไร่)

การให้น้ำ

ในสภาพนา ให้น้ำทุก 7 - 15 วัน ห้ามขาดน้ำช่วงอายุ 60 วัน หลังปลูก

การใส่ปุ๋ย

- ดินร่วนหรือดินเหนียวปนทราย ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือสูตร 16-16-8 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่
- ดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่
- กรณีปลูกแบบหยอดหรือแบบเป็นแถวใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้นพร้อมปลูก ปลูกแบบหว่านใส่ปุ๋ยเคมีก่อนออกดอก หรือไม่ควรเกิน 15 - 20 วันหลังปลูก (กำจัดวัชพืช ก่อนหว่านปุ๋ย)

การกำจัดศัตรูพืช

กำจัดวัชพืชเมื่อต้นถั่วอายุ 15-20 วันหรือก่อนถั่วเหลืองออกดอก สำรวจโรค และแมลงในแปลง เมื่อมีการทำลายของโรคและแมลงให้ป้องกันกำจัด โดยการฉีดพ่น สารเคมีอัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในฉลาก

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ควรเก็บเกี่ยว อายุ 75-120 วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ โดยสีเปลือกฝักเปลี่ยนเป็น สีน้ำตาลประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์

การตลาด

รวมกลุ่มการผลิตให้มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายในพื้นที่ หรือสามารถติดต่อ ขยายกับโรงงานแปรรูป ซึ่งจะต้องมีปริมาณผลผลิต ไม่น้อยกว่า 16 ตัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์/โทรสาร 0 2561 0453
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

ประเภทไม้ดอก

ดาวเรืองตัดดอก

ปริมาณการใช้น้ำ

0.4 - 4.8 มิลลิเมตร/วัน/ต้น

อายุการเก็บเกี่ยว

เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ

55 - 100 วัน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ทำเป็นพวงมาลัย หรือทำช่อดอกไม้

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ครั้งที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
1	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ 1 ไร่		- ดาวเรือง 1 ต้น เฉลี่ยเก็บดอกได้ต้นละ 5 ดอก 10 - 15 ครั้ง หรือประมาณ 40 - 50 ดอกต่อต้น - ผลผลิต 400,00 ดอก/ไร่ - เฉลี่ยราคาดอกละ 0.40 x 400,000 = รายได้ 160,000 บาท/ไร่ - สำหรับในช่วงเทศกาล หรือวันพระ หรือบางท้องที่ดาวเรืองตัดดอก ที่มีก้านช่อกจะมีราคาสูงขึ้น ได้ถึงดอกละ 1 - 2 บาท
	• ค่าเตรียมดิน	2,000	
	• ค่าเมล็ดพันธุ์ (เมล็ดละ 8,700 x 1 บาท)	8,700	
	• ค่าปลูก	800	
	• ค่าปุ๋ย/ปุ๋ยเคมี	1,200	
	• ค่าสารเคมี	2,000	
	• ค่าอุปกรณ์การเกษตร/ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เช่น เชือกฟาง ถุง (ถ้ามี)	3,800	
	• ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว	1,500	
	รวมต้นทุนการผลิต	20,000	

- หมายเหตุ :**
- ข้อมูลต้นทุนการผลิตข้างต้น เป็นต้นทุนการผลิตต่อ 1 ฤดูปลูก ดาวเรืองมีอายุตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยวประมาณ 55 - 75 วัน หลังจากเก็บดอกครั้งแรก สามารถเก็บดอกต่อไปได้อีกประมาณ 35 - 40 วัน
 - ราคาดอกดาวเรืองข้างต้น เป็นราคาดาวเรืองตัดดอกที่มีก้านช่อดอกด้วย ซึ่งจะได้ออกที่มีขนาดใหญ่ในช่วงแรก อีกทั้งเป็นราคาซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น และฤดูกาล โดยเฉลี่ยในตลาดส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40 - 60 สตางค์ต่อดอก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขนาดดอกด้วย
 - การปลูกดาวเรืองในสภาพแวดล้อม พันธุ์ และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน อาจทำให้ต้นทุน การดูแลรักษา และผลตอบแทน ที่แตกต่างกันในแต่ละท้องที่

เงื่อนไขการดำเนินงาน

- มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูกาลปลูก
- ต้องมีตลาดรองรับ
- ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก

วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

การเตรียมดิน

ไถพรวนดิน ในสภาพดินเป็นกรด หว่านปูนขาวหรือโดโลไมท์ อัตรา 300 - 500 กิโลกรัมต่อไร่ และใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 300 - 500 กิโลกรัมต่อไร่ ยกแปลงสูง 50 เซนติเมตร กว้าง 1 - 1.2 เมตร หว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 - 30 กิโลกรัมต่อไร่ หรือ 0-46-0 อัตรา 35 - 50 กิโลกรัมต่อไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วเกลี่ยปรับหน้าแปลงให้เรียบ รดน้ำ ควรเตรียมแปลงล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วันก่อนปลูก

การเตรียมต้นพันธุ์

เลือกพันธุ์ตามวัตถุประสงค์การผลิต (ตัดดอกหรือเด็ดดอก) ที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ เช่น พันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในฤดูร้อน หรือพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศหนาว เพาะเมล็ดดาวเรืองในตะกร้าเพาะหรือถาดเพาะเมล็ด วัสดุเพาะชำ เช่น พีทมอส ขุยมะพร้าวผสมทราย อัตราส่วน 3:1 หรือขุยมะพร้าว:ทราย:ขี้เถ้าแกลบ:ปุ๋ยคอก อัตราส่วน 1:1:1:1 เมื่ออายุได้ 12 - 20 วัน แล้วนำต้นกล้าไปลงในแปลงปลูก

การปลูก

- ระยะปลูก 30 - 40 เซนติเมตร x 30 - 40 เซนติเมตร แปลงปลูกกว้าง 1 - 1.2 เมตร ปลูกได้ประมาณ 8,700 ต้นต่อไร่
- ก่อนย้ายต้นกล้าลงแปลงปลูก ควรให้น้ำแปลงล่วงหน้า 1 วัน นำต้นกล้าที่เพาะไว้แล้ว อายุ 12 - 20 วัน หรือ มีใบจริง 4 - 6 ใบ ย้ายปลูกลงแปลง ควรย้ายต้นกล้าในช่วงเย็น ให้วัสดุเพาะชำติดต้นกล้ามาร่วมด้วย รดน้ำทันทีหลังปลูก เพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน ใช้ฟางคลุมแปลงจะช่วยลดการระเหยของน้ำได้

- หลังปลูก 7 - 10 วัน หรือ มีใบจริงจำนวน 3 - 4 คู่ ให้เด็ดยอดออกเพื่อให้แตกกิ่งข้าง

- เมื่อดาวเรืองมีอายุ 20 - 25 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15

การให้น้ำ

ช่วงย้ายปลูกประมาณ 7 วัน ให้น้ำวันละ 2 ครั้ง เช้า - เย็น เมื่อต้นกล้าตั้งตัวได้ดี รดน้ำวันละครั้งในช่วงเช้า และในช่วงที่ดอกบานไม่ควรรดน้ำให้โดนดอก เพื่อป้องกันดอกเป็นโรค ดาวเรืองเป็นพืชที่ชอบการให้น้ำในลักษณะให้น้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง หรือชอบชื้นแต่ไม่ชอบแฉะและน้ำท่วมขัง

การกำจัดศัตรูพืช

ถ้ามีแมลงกัดกิน ให้ยาป้องกันแมลงฉีดพ่นในเวลาเช้าหรือเย็น

ข้อแนะนำ

- ในระยะแรกของการปลูก ควรดูแลให้น้ำต้นดาวเรืองอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้ขาดน้ำเป็นเวลานาน ต้นอาจเหี่ยวเฉาและตายได้
- การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ระยะห่างในการปลูกที่เหมาะสม 40 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจากฤดูกาลอื่น และการปลูกเป็นแถวคู่จะให้ผลดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว เพราะในช่วงฤดูหนาวความชื้นในดินและอากาศมีน้อย การปลูกเป็นแถวคู่จะสามารถเก็บความชื้นในดินได้ดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว แต่ในช่วงฤดูฝนแนะนำให้ปลูกแถวเดี่ยวเนื่องจากสามารถลดการเกิดโรคพืชได้
- การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ควรทำการพูนโคนอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ช่วงหลังเด็ดยอด และช่วงก่อนการออกดอก จะช่วยให้ต้นดาวเรืองแตกรากใหม่ได้มากขึ้น ทำให้การเจริญเติบโตของดาวเรืองเพิ่มขึ้น
- หากจะปลูกดาวเรืองซ้ำในที่ดินเดิม ใน 1 ปี ควรปลูก 2 ครั้ง และเว้นช่วงพักดินประมาณ 3 - 4 เดือน โดยอาจปลูกถั่ว หรือปุ๋ยพืชสด แล้วไถกลบเพื่อบำรุงดิน และตากดินให้แห้ง เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่สะสมอยู่ในดิน

การตลาด

แหล่งรับซื้อดาวเรือง ตัดดอก/เด็ดดอก แหล่งใหญ่ในกรุงเทพฯ คือ ปากคลองตลาด สี่มุมเมือง ตลาดไท นอกจากนี้ยังมีตลาดไม้ดอกไม้ประดับตามเมืองต่าง ๆ ตลาดในท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาที่นิยมใช้ดาวเรืองตัดดอกในการบูชาพระ

แต่ถ้าเป็นดาวเรืองที่ปลูกในกระถางหรือถุงพลาสติก ตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดจตุจักร บางบัวทอง กรมทหารราบที่ 11 ตลาดนัดชุมชน ในท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถจำหน่ายให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประดับตกแต่งสถานที่หรืองานพิธีต่างๆ

ประเภทไม้ดอก

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- กลุ่มส่งเสริมไม้ดอกและไม้ประดับ
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ 0 2579 9549
โทรสาร 0 2579 1501
- สำนักงานเกษตรจังหวัด และ
สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- บริษัทจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดาวเรือง

เอกสารคำแนะนำที่ 6/2559 การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ที่ปรึกษา

นายโอฬาร พิทักษ์

นายสงกรานต์ ภักดีคง

นายคณิต ลิขิตวิทย์วุฒิ

นายสุตศากร ภัทรกุลนิษฐ์

นางอัญชลี สุวจิตตานนท์

นายสำราญ สารบรรณ

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

เรียบเรียง

กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด

กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม

กลุ่มส่งเสริมพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว

กลุ่มส่งเสริมไม้ดอกและไม้ประดับ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

จัดทำ

นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร

นางสาวอำไพพงษ์ เกาะเทียน นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์